

DROGA DO PRZEMIANY

Przystanek

SERCE

TYDZIEŃ III-IV

Materiały studyjne

Opracowała
Jolanta Prokopiuk

Wydanie 2 poprawione
październik 2007

TYDZIEŃ III

WALKA DUCHOWA

Zdążono w nas wymazać oczywisty fakt, iż walka między dobrem i złem dotyczy najpierw naszego serca, wszystko inne jest jej następstwem. Bóg w sposób bezpośredni spotyka się z nami w naszym sumieniu, które znajduje się w sercu. Sobór Watykański II określa sumienie jako sanktuarium człowieka, *którego głos w jego wnętrzu rozbrzmiewa... nakazem: czyń to, tamtego unikaj. Taka zdolność nakazywania dobra i zakazywania zła, zaszczerpiona przez Stwórcę w człowieku, jest kluczową właściwością osobowego podmiotu*¹.

Rachunek sumienia i jego rola w walce duchowej²

W walce duchowej konieczne jest czuwanie. Sposobem pobudzania się do czuwania serca jest rachunek sumienia. W Nowym Testamencie znajdujemy zaproszenie do rachunku sumienia przede wszystkim w słowach, które napominają, aby być:

- *trzeźwymi i czuwającymi*³,
- *uczyć się rozpoznawać znaki czasu,*
- *badać duchy*⁴.

Właściwy sens rachunku sumienia to **uczyć się żyć ze wzmożoną UWAGĄ**. Można mówić o krokach w tak rozumianym rachunku sumienia.

Kroki:

- 1) obecność,
- 2) dziękczynienie,
- 3) rozeznawanie duchów,
- 4) pojednanie,
- 5) przewidywanie.

Obecność → przyjść do siebie, wyciszyć się, zaakceptować rzeczywistość, w której się znajduję.

Ćwiczenie się w dziękczynieniu → podziękować za dzień, pracę, dzieci, sąsiadów, za to co odkryłem, za moje słabości.

Ćwiczenie w rozeznawaniu → rozeznąć, znaczy spoglądać po raz pierwszy i drugi na rzeczywistość.

Pierwsze spojrzenie → pozwala wszystkiemu w sposób nieuporządkowany i bez cenzury pojawić się w mojej świadomości, co tylko zechce się ukazać: smutek, radość, gniew, niecierpliwość, spotkanie, decyzje.

Drugie spojrzenie → należy rozeznawać, w jakim kierunku prowadzą mnie zdarzenia, doznania, własne uczynki: w kierunku Boga, to jest miłości, czy w kierunku złego, braku miłości.

¹ Jan Paweł II, *Dominum et Vivificantem*, nr 43.

² W oparciu o duchowość Ignacego z Loyoli.

³ por. 1 P 5, 8.

⁴ por. 1 Kor 12, 10; 1 J 4, 1-6.

Należy kierować się następującymi zasadami:

- powoli słuchać, co zostało powiedziane, powracając, „smakując”, analizując,
- widzieć co się stało,
- wyczuwać czego doznaję.

Ćwiczenie się w pojednaniu → nierzadko w moim życiu istnieje coś, co nie „pozwala mi dojść do spokoju”: kłótnia, złe słowo, zaniedbanie, grubiańska bezwzględność, brak miłości. Wszystko co stwarza niepokój, wymaga pojednania: pojednania z Bogiem, pojednania z innymi ludźmi, pojednania z samym sobą.

Ćwiczenie w przewidywaniu → doskonalenie się w dziękczynieniu, w rozeznawaniu i pojednaniu jest pomocą i wymogiem dla przewidywania, dla drogi w przyszłość. Co zostało mi podarowane jest wezwaniem, aby obdarowywać tym samym innych. **Dar jest dany i zadany.**

Walka duchowa i rozeznawanie duchów

W walce duchowej konieczne jest ćwiczenie się w rozeznawaniu duchów. Do serca przemawia zarówno Bóg jak i przeciwnik człowieka – szatan. Dotykają oni bezpośrednio uczuć człowieka. Pewną wykładnię w rozeznawaniu duchów zostawił nam św. Ignacy Loyola. Gdy człowiek żyje w grzechu ciężkim diabeł ucisza i usypia sumienie, natomiast Pan Bóg niepokoi człowieka. Odwrotnie dzieje się, gdy człowiek żyje w stanie łaski uświęcającej tzn. przyjaźni z Bogiem.

Działanie	
Boga	Szatana
przynosi pokój	przynosi niepokój
radość	smutek
pociesza	rodzi w sercu ducha oskarżania
przekonuje o prawdzie	okłamuje człowieka
daje wolność wyboru (nigdy nie zmusza)	zniewala, zmusza, uzależnia (wnosi terror)
rodzi wdzięczność	rodzi niewdzięczność (pretensje, stale mało)
uzdalnia do posłuszeństwa	przynosi ducha nieposłuszeństwa
uzdalnia do jedności	rozłam (<i>diabolos</i> – dzielić)
wzywa i uzdalnia do błogosławieństwa	rodzi w sercu złorzeczenie
pogłębia modlitwę i sakrament pojednania	prowadzi do niechęci w modlitwie i niechęci do sakramentu pojednania

Rozeznawanie duchów najpierw jest darem Boga samego, a następnie pewnym wysiłkiem człowieka. Jest to dar związany bezpośrednio z sercem.

Znaczenie zbroi Bożej w walce duchowej

Święty Paweł w Liście do Efezjan⁵ zachęca do walki duchowej i wskazuje, iż walka duchowa potrzebuje siły i potęgi Boga samego. Poleca uzbroić się w zbroję Bożą, aby ostać się wobec podstępnych zakusów diabła. Apostoł narodził podkreśla co jest terenem walki i pisze: *Nie toczymy bowiem walki przeciw krwi i ciału, lecz przeciw Zwierzchnościom, przeciw Władzom, przeciw rządcom świata tych ciemności, przeciw pierwiastkom duchowym zła na wyżynach niebieskich*⁶.

Paweł podkreśla, że w walce duchowej jest ważna pełna zbroja Boża, aby w dzień próby chrześcijanie zdołali się przeciwstawić złu i ostać. Zbroja Boża przypomina uzbrojenie żołnierza rzymskiego, na które składało się: pancerz, obuwie, tarcza, hełm, miecz, skórzany fartuch pod zbroję opasujący biodra:

- **prawda**, którą mają być przepasane biodra,
- **sprawiedliwość** będąca pancerzem,
- **gotowość głoszenia dobrej nowiny o pokoju** jako obuwie,
- **wiara** ma być tarczą,
- **zbawienie** hełmem,
- **Słowo Boże** mieczem,
- **wspólnota modląca się** ma stać się jako legion rzymski.

Biodra przepasane prawdą. Słowo „opasać” może się odnosić do skózanego fartucha zakładanego pod zbroję lub do metalowego pasa chroniącego podbrzusze⁷. Jak w Starym Testamencie, tak też i w Listach Apostolskich przepasane biodra są obrazem gotowości⁸. Opasanie prawdą ma podwójne znaczenie. Po pierwsze w znaczeniu greckim, termin *aletheia* głosić lub nauczać prawdy zgodnej z rzeczywistością albo o stwierdzeniu, że mówiący pozostaje w zgodzie z rzeczywistością. Po drugie semickie znaczenie, które opiera się na religijnym przeżyciu spotkania człowieka z Bogiem. W Nowym Testamencie prawdą jest pełnia objawienia, którego centrum stanowi osoba Chrystusa⁹.

Oblókszy pancerz, którym jest sprawiedliwość. W uzbrojeniu rzymskim „pancerz” (dosł. napierśnik) wykonany był zwykle ze skóry pokrytej metalowymi płytkami. Jego zadaniem była ochrona klatki piersiowej w czasie walki. Podobnie jak hełm, ta część rynsztunku była używana jedynie podczas bitwy i nie stanowiła elementu codziennego ubioru. W czasie bitwy żołnierze rzymscy musieli być zwróceny do przodu, stojąc ramię przy ramieniu, zbroja chroniła więc jedynie przednią część ciała¹⁰. Owa sprawiedliwość oznacza trwanie w planie Ojca i

⁵ por. Ef 6, 10-18.

⁶ Ef 6, 12.

⁷ C. S. Keener, *Komentarz historyczno-kulturowy do Nowego Testamentu*, s. 427.

⁸ M. Lurker, *Słownik obrazów i symboli biblijnych*, hasło: lędźwie, s. 113.

⁹ X. Léon-Dufour (red.), *Słownik teologii biblijnej*, hasło: prawda, s. 763.

¹⁰ C. S. Keener, *Komentarz historyczno-kulturowy do Nowego Testamentu*, s. 427.

realizowanie Jego woli¹¹. Pancierz ochraniał klatkę piersiową, a więc ochraniał także i serce.

Obuwszy nogi w gotowość głoszenia dobrej nowiny o pokoju. Żołnierze nosili sandały lub buty by mogli zbliżyć się do nieprzyjaciela bez przeszkód, niezależnie od tego, po czym stąpali. Ten element uzbrojenia miał istotne znaczenie dla „gotowości” do walki. Paweł zaczerpnął ten obraz z opisu herolda¹², który zwiastuje dobre nowiny – głoszenie przesłania o Chrystusie powoduje, że Boża armia wypiera wroga z zajmowanych przez niego pozycji¹³. Obuwie jest tu symbolem posłańca i wędrowca. Odnosi się zwłaszcza do urzędu apostołskiego¹⁴.

W każdym położeniu bierzcie wiarę jako tarczę, dzięki której zdolacie zgasić wszystkie rozżarzone pociski złego. Rzymscy żołnierze byli wyposażeni w duże, prostokątne, drewniane tarcze o wysokości ok. 1 m, których przednia część była obita skórą. Przed bitwą, gdy nieprzyjaciel raził zapalonymi strzałami, skóra tarcz była moczona, by gasić ogniste pociski. Wiara posiada według Biblii dwa bieguny: zaufanie, którym się obdarza osobę „wierną” i które angażuje całego człowieka, oraz pewien akt intelektualny, dzięki któremu przez słowo i odpowiednie znaki można dotrzeć do rzeczywistości aktualnie niewidzialnej¹⁵. Wiara najkrócej dla chrześcijanina będzie posiadała wymiar zaufania Jezusowi Chrystusowi, a więc wymiar relacji, ale także poznawanie intelektualne Jezusa Chrystusa w Słowie Bożym¹⁶. Święty Hieronim mawiał, że brak znajomości Pisma jest nieznanością Chrystusa.

Weźcie też hełm zbawienia. Rzymianie mieli hełmy wykonywane z brązu jako element niezbędny do ochrony głowy. Idea zbawienia jest wyrażana w języku hebrajskim przez cały zespół terminów, które oznaczają to samo: być ocalonym, być uwolnionym od niebezpieczeństwa, które mogło grozić całkowitą zagładą. Wynikiem ocalenia jest „uleczenie”, które było symbolem zbawienia. Zbawić oznacza dosłownie uwolnić od zła i tę prawdę etymologicznie oznacza imię Jezus.

Weźcie miecz Ducha, to jest Słowo Boże. Miecz jest elementem ostrym i przecinającym rzeczy materialne. Słowo Boże jest mieczem rozdzielającym wewnątrz: *Żywe bowiem jest słowo Boże, skuteczne i ostrzejsze niż wszelki miecz obosieczny, przenikające aż do rozdzielenia duszy i ducha, stawów i szpiku, zdolne osądzić pragnienia i myśli serca*¹⁷.

¹¹ X. Léon-Dufour, *Słownik Nowego Testamentu*, hasło: sprawiedliwość, s. 578.

¹² z Iz 52, 7.

¹³ C. S. Keener, *Komentarz historyczno-kulturowy do Nowego Testamentu*, s. 427.

¹⁴ D. Forstner, *Świat symboliki chrześcijańskiej*, hasło: obuwie, s. 448.

¹⁵ por. Hbr 11, 1.

¹⁶ X. Léon-Dufour (red.), *Słownik teologii biblijnej*, hasło: wiara, s. 1025.

¹⁷ Hbr 4, 12.

Modlitwa wspólnoty. Motyw modlitwy za siebie nawzajem, może nawiązywać do zwartej formacji, w której jedni osłaniali drugich. Nie samotny żołnierz, lecz połączone siły rzymskiego legionu były niepokonane.

Pierwsze uderzenie szatana – miłość samego siebie

Punktem strategicznym uderzenia szatana jest miłość samego siebie. Jest to miejsce, od którego diabeł zaczyna atak. Wydaje się jakby było to najsłabsze ogniwo w życiu człowieka. Człowiek może pokochać i zaakceptować siebie w sposób naturalny, gdy doświadcza miłości ze strony swoich rodziców lub innych osób najbliższych. Człowiek najpierw musi doświadczyć, że jest kochany, aby mógł pokochać siebie i pokochać innego człowieka. Dla dziecka brak miłości jest związany z brakiem obecności. Logika dziecka jest inna niż logika człowieka dorosłego. Dziecko wychodzi z założenia, że jeżeli moi rodzice nie mają dla mnie czasu, to znaczy, że nie jestem nikim ważnym. Gdy ten proces naturalny jest zaburzony, proces leczenia jest znacznie dłuższy, o ile trafi się do właściwego Lekarza. Świat uczuć kieruje się zupełnie inną logiką niż rzeczywistość rozumu. Dla rozumu zranienia mogą wydawać się absurdalne. Mogą być tak głęboko zepchnięte do podświadomości, że tylko Duch Święty znający wnętrze człowieka może je wydobyć na światło dzienne. Tylko Jezus Chrystus jest w stanie uleczyć rany serca. Proces uzdrowienia jest związany z właściwym zdiagnozowaniem, następnie przebaczeniem i modlitwą uwielbienia. Niektóre rany są tak głębokie, że przebaczenie może trwać nawet latami i wygląda jak obieranie cebuli tzn. warstwa po warstwie. Są to rany związane między innymi z godnością osoby ludzkiej. Przebaczenie jest lekarstwem dla osoby zranionej, ale również uwolnieniem osoby, która zraniła tamtą osobę. W świecie, w którym panuje grzech nie ma możliwości nie ranienia innej osoby. Najbardziej raniemy osoby, które kochamy.

Pierwszy dzień**SUMIENIE SANKTUARIUM CZŁOWIEKA**

Sumienie w szczególny sposób stanowi o godności osoby ludzkiej. Jest ono bowiem „najtajniejszym ośrodkiem i sanktuarium człowieka, gdzie przebywa on sam z Bogiem, którego głos w jego wnętrzu rozbrzmiewa... nakazem: czyń to, tamtego unikaj”. Taka zdolność nakazywania dobra i zakazywania zła, zaszczerpiona przez Stwórcę w człowieku, jest kluczową właściwością osobowego podmiotu.

Jan Paweł II, *Dominum et Vivificantem*, nr 43

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do wrażliwości na głos Boga w twoim sumieniu.

Prawdę mówię w Chrystusie, nie kłamię, potwierdza mi to moje sumienie w Duchu Świętym. Rz 9, 1

B. Studium Biblii

Pierwsi chrześcijanie, jeśli chcieli być rozumiani przez pogan, nie mogli się powoływać wyłącznie na „Mojżesza i proroków”; musieli wykorzystywać także naturalne poznanie Boga i głos sumienia każdego człowieka.

Jan Paweł II, *Fides et ratio*, nr 36

Przeczytaj Ef 4, 17-24.

I. WIDZIEĆ

1. Św. Paweł w Liście do Efezjan mówi o kształtowaniu sumienia przez wiedzę. *Dążenie do poznania prawdy zostało wpisane w naturę człowieka, podczas gdy brak wiedzy go zniewala. Człowiek bowiem nie może być naprawdę wolny, jeśli nie otrzyma światła co do podstawowych zagadnień swojego istnienia, zwłaszcza tych, które dotyczą jego pochodzenia i przeznaczenia* (Kongregacji Nauki wiary, *Instrukcja o powołaniu teologa w Kościele*, nr 1). Co doprowadziło pogan do nieczułości sumienia?

.....

.....

.....

2. W jaki sposób chrześcijanie mają kształtować swoje sumienie?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Według natchnionego autora pragnienie poznania jest wspólną cechą wszystkich ludzi. Dzięki rozumowi dana jest wszystkim — zarówno wierzącym, jak i niewierzącym — możliwość „czerpania z głębokiej wody” poznania (Jan Paweł II, *Fides et ratio*, nr 16). Czy w sposób naturalny uzupełniasz swoją wiedzę religijną, psychologiczną lub inną, aby kształtować swoje sumienie?

.....

.....

.....

2. Cechą wyróżniającą tekst biblijny jest przeświadczenie, że istnieje głęboka i nierozzerwalna jedność między poznaniem rozumowym a poznaniem wiary. [...] Wiara wkracza nie po to, by pozbawić rozum autonomii albo ograniczyć przestrzeń jego działania, lecz po to tylko, by uzmysłwić człowiekowi, że w tych wydarzeniach objawia się i działa Bóg Izraela (Jan Paweł II, *Fides et ratio*, nr 16). W jaki sposób odnawiasz się duchem w swoim myśleniu, aby kształtować swoje sumienie jako osoba wierząca?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Nie ma więc powodu do jakiegokolwiek rywalizacji między rozumem a wiarą: rzeczywistości te wzajemnie się przenikają, każda zaś ma własną przestrzeń, w której się realizuje (Jan Paweł II, *Fides et ratio*, nr 17). Co domaga się zmian w twoim sercu, aby w kształtowaniu sumienia nastąpiła harmonia między rozumem a wiarą?

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Rz 9, 1.

Wiara wyostrza wewnętrzny wzrok i otwiera umysł, pozwalając mu dostrzec w strumieniu wydarzeń czynną obecność Opatrzności (Jan Paweł II, *Fides et ratio*, nr 16). Czy doświadczacie w swoim sumieniu obecności Ducha Świętego? W jaki sposób się to przejawia?

Drugi dzień**RACHUNEK SUMIENIA – CZUWANIE SERCA**

Trud ludzkiego serca, trud sumienia, pośród którego dokonuje się owa „metanoia”, nawrócenie, jest zarazem odzwierciedleniem tego procesu, w którym wyrzut przemienia się w zbawczą miłość, która umie cierpieć. Utajonym szafarzem tej zbawczej siły jest Duch Święty: On, którego Kościół nazywa „Światłością sumień”, przenika i zarazem wypełnia „głębie serc” ludzkich. Przez takie nawrócenie w Duchu Świętym, człowiek otwiera się w stronę przebaczenia, w stronę odpuszczenia grzechów.

Jan Paweł II, *Dominum et Vivificantem*, nr 45

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do rachunku sumienia jako czasu czuwania.

Bądźcie trzeźwi! Czuwajcie! Przeciwnik wasz, diabeł, jak lew ryczący krąży szukając kogo pożreć.

1 P 5, 8

B. Studium Biblii

Przeczytaj Mt 25, 1-13.

I. WIDZIEĆ

1. Panny roztropne wykazały się pewną wyobraźnią. Na czym polegała wyobraźnia owych panien?

.....

.....

.....

2. Panny nierozsądne, w innym tłumaczeniu określane głupimi, nie są wpuszczone na ucztę weselną z powodu ich spóźnienia. Co spowodowało owo spóźnienie i tak surową karę?

.....

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Oliwa dla ojców Kościoła jest symbolem Ducha Świętego. Panny roztropne wcześniej musiały napełniać się Duchem Świętym, aby być przygotowane na przyjście pana młodego. Czas rachunku sumienia, czas czuwania to praca Ducha Świętego w nas. W jaki sposób w twoim życiu napełniasz się Duchem Świętym?

.....

.....

2. Czuwania polega również na tym, żeby widzieć jak reaguje moje serce na poszczególne sytuacje dnia codziennego. Jakie były twoje reakcje w ostatnich dniach? Czy rachunek sumienia pomógł ci je dostrzec?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, aby czuwanie należało do podstawowej postawy serca?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Ef 5, 14-17.

Czy wasze życie naznaczone jest bardziej czuwaniem czy przesypianiem, aby zapomnieć, aby mniej bolało? Jakie są to sytuacje?

Jezus daje wyraźnie poznać, iż posłannictwem Jego jest uwalniać człowieka od zła, przede wszystkim od grzechu, od zła duchowego i stąd Jego walka ze złym duchem, który jest pierwszym sprawcą tego zła w dziejach człowieka. W Ewangeliach Jezus powtarza wielokrotnie, że na tym właśnie polega Jego dzieło i dzieło Apostołów.

Jan Paweł II, *Katechezy. Jezus Chrystus*, nr 48.5

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do rozeznawania duchów.

Nie dowierzajcie każdemu duchowi, ale badajcie duchy, czy są z Boga. 1 J 4, 1a

B. Studium Biblii

Przeczytaj 1 J 4, 1-10.

I. WIDZIEĆ

1. Św. Jan podkreśla: *nie dowierzajcie każdemu duchowi*. Co rozumie Jan apostoł przez rozeznanie duchów?

.....

.....

.....

.....

2. Jakie kryterium przyjmuje Jan w działaniu Boga w sercu człowieka?

.....

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Rozeznanie duchów z jednej strony jest koniecznością dla chrześcijanina, a z drugiej strony jest darem Boga. Czy widzisz konieczność takiego daru i prosisz o taki dar?

.....

.....

.....

2. *Oni ze świata, dlatego mówią tak, jak mówi świat, a świat ich słucha.* Czy dostrzegasz różnice między myśleniem świata, a myśleniem Boga w życiu codziennym? Podaj kilka przykładów.

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś rozróżniał głos i myślenie Boże od myślenia świata?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się J 15, 18-19.

Czy dostrzegacie w waszym myśleniu i postępowaniu działanie świata ze swoim myśleniem? Jakie są to sytuacje? Jak się ma to myślenie do Bożego myślenia?

Czwarty dzień**ZBROJA BOŻA**

Walka z demonem, gdzie można dostrzec twarz Archaniola Michała, jest aktualna także i dzisiaj, ponieważ demon jest zawsze żywy i działa w świecie. W istocie zło, jakie na nim panuje, zamęt w społeczeństwie, brak harmonii w człowieku, rozdarcie wewnętrzne, którego nieustannie doświadcza, nie są jedynie konsekwencją grzechu pierwotnego, lecz także efektem niszczącego i podstępного działania szatana, tego burzyciela równowagi moralnej, którego św. Paweł nie waha się nazwać „panem tego świata”, ponieważ objawia się on jako przebiegły uwodziciel potrafiący wnikać w nasze działanie, aby wprowadzić do nich taki zamęt, że z pozoru wydają się być zgodne z naszymi pierwotnymi zamierzeniami. Oto dlaczego Apostoł ostrzega chrześcijan przed atakami demona i jego niezliczonych popleczników, kiedy nakłania mieszkańców Efezu: „Obleczcie pełną zbroję Bożą, byście mogli się ostać wobec podstępnych zakusów diabła. Nie toczymy bowiem walki przeciw krwi i ciału, lecz przeciw Zwierzchnościom, przeciw Władzom, przeciw rządcom świata tych ciemności, przeciw pierwiastkom duchowym zła na wyżynach niebieskich”.

Jan Paweł II, *O aniołach i szatanie*, s. 43

A. Modlitwa poranna

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do korzystania ze zbroi Bożej.

Dlatego też weźcie na siebie pełną zbroję Bożą, abyście w dzień zły zdołali się przeciwstawić i ostać, zwalczywszy wszystko. Ef 6, 13

B. Studium Biblii

Przeczytaj Ef 6, 10-18.

I. WIDZIEĆ

1. Św. Paweł mówi o przeciwniku człowieka. Jak rozumie owego wroga i przeciwnika?

.....

.....

2. Udział w walce wymaga uzbrojenia. Jak rozumie św. Paweł uzbrojenie chrześcijanina?

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Jesteśmy na wojnie. Czy chcemy czy nie chcemy jesteśmy atakowani i głęboko ranieni. Nie jest to walka z drugim człowiekiem, lecz z osobą bardziej inteligentną niż sam człowiek, z szatanem. Czy zaakceptowałeś fakt, że chrześcijanin musi walczyć, *aby ostać się wobec podstępnych zakusów diabła?*

.....

.....

.....

2. Czy korzystasz ze zbroi Bożej w tej walce? Który element zbroi szczególnie cię uwiera i dlaczego?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś doświadczył głębokiej potrzeby używania zbroi Bożej?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Ap 12, 7-12.

Czy zapraszacie do swojej walki Michała archanioła, tego który jest generałem zastępów Pańskich i zna świetnie strategię przeciwnika? W jaki sposób tego doświadczacie?

Chrystus objawia kondycję człowieka i pełnię jego powołania. Dlatego „człowiek, który chce zrozumieć siebie do końca – nie wedle jakichś tylko doraźnych, częściowych, czasem powierzchownych, a nawet pozornych kryteriów i miar swojej własnej istoty – musi ze swoim niepokojem, niepewnością, a także słabością i grzesznością, ze swoim życiem i śmiercią, przybliżyć się do Chrystusa. Musi niejako w Niego wejść z sobą samym, musi sobie „przyswoić”, zasymilować całą rzeczywistość Wcielenia i Odkupienia, aby siebie odnaleźć”.

Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 8

A. Modlitwa poranna

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do akceptacji samego siebie pod każdym względem.

Będiesz miłował bliźniego swego jak siebie samego.

Łk 10, 27b

B. Studium Biblii

Przeczytaj Łk 10, 25-29.

I. WIDZIEĆ

1. Człowiek jest w stanie kochać Boga, ponieważ pierwszy został ukochany. *Chrystus bowiem umarł za nas, jako za grzeszników, w oznaczonym czasie, gdyśmy jeszcze byli bezsilni* (Rz 5, 6). W jaki sposób człowiek powinien zaangażować się w miłość do Boga?

.....

.....

.....

2. Na którym miejscu w hierarchii ważności znajduje się miłość do samego siebie?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Miłość Boga domaga się pełnego zaangażowania serca, duszy, mocy oraz umysłu. W jaki sposób wygląda w twoim życiu zaangażowanie w miłość do Boga?

.....

.....

.....

2. Człowiek nie potrafi kochać siebie, a później i bliźniego, gdy nie doświadczył miłości ze strony swoich najbliższych. Czy doświadczałeś miłości ze strony rodziców, dziadków lub innych osób mających wpływ na twoje życie? Czy akceptujesz samego siebie? Co ci się w sobie nie podoba?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś w pełni akceptował swoją osobę ze swoimi słabościami i mocnymi stronami?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Mk 12, 28-33.

Czy jesteście zaangażowani jako małżeństwo w miłowanie Boga całym sercem, całym umysłem i całą mocą? W jaki sposób się to przejawia?

Szósty dzień**RANY SERCA ZWIĄZANE Z WALKĄ**

Nowe lekarstwo przyniósł nowy Nauczyciel. A ono nie wyrosło z ziemi, bo żadne stworzenie nie jest w stanie go wykonać. Chodźcie wszyscy, którzy popadliście w różnorodne choroby grzechu, używajcie tego niecodziennego leku, który wyklucza jad węża, który nie tylko usuwa bliznę choroby, ale również usuwa przyczynę ciężkiej rany. [...] On jeden może uleczyć moje rany, bo sam ich nie zaznał. On może usunąć ból serca, bladość duszy, bo zna ich tajemne głębiny.

Św. Ambroży, w: *Karmię was tym, czym sam żyję.*

Komentarze patrystyczne Ewangelii niedzielnych, Rok A, IX niedziela zwykła

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do zrozumienia i doświadczenia, iż rany serca są możliwe do uzdrowienia tylko przez Jezusa Chrystusa.

Wszystko możliwe jest dla tego, kto wierzy.

Mk 9, 23

B. Studium Biblii

Przeczytaj Mk 4, 35-41.

I. WIDZIEĆ

1. Jak zachowują się uczniowie podczas burzy na jeziorze?

.....

.....

.....

2. Jak zachowuje się Jezus podczas burzy?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Działanie szatana w walce duchowej wielokrotnie doprowadza do lęku. Czego się boisz, w jakich sytuacjach nabyłeś ów lęk? Jak się wówczas zachowujesz?

.....

.....

.....

2. Jezus jest w czasie burzy razem z uczniami, ale jakby nieobecny. Co chciałby ci powiedzieć przez ten lęk? Czy prosisz Jezusa o wyzwolenie z lęku?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś z każdą raną pragnął przychodzić do Jezusa?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Mk 7, 31-37.

W życiu uczuciowym można być głuchoniemym. Czy potraficie wyrażać swoje uczucia, np. w akcie małżeńskim? Z czym macie problemy?

TYDZIEŃ IV

ROLA SERCA W MAŁŻEŃSTWIE I RODZINIE

Rodzina i jej rola w kształtowaniu wiary

Aby mówić i dostrzegać walkę duchową w swoim sercu, konieczna jest wiara człowieka. Przejrzenie na rzeczywistość świata duchów. Rodzina jako domowy Kościół jest najlepszym miejscem głoszeniem Jezusa Chrystusa i rodzenia się wiary, ale także pogłębiania wiary. Na początku dzieci uczestniczą w wierze rodziców, ale przychodzi taki moment, iż same muszą podjąć decyzję przyjęcia Jezusa jako Pana i Zbawiciela. Dzieciństwo, ale w jakiś sposób bardzo wczesne dzieciństwo, sprzyja rodzeniu się wiary. Jest to czas odbioru sercem, a wiara w sposób zasadniczy dotyczy serca.

Rodzina pierwszym poligonem w kształtowaniu uczuć

Rodzina stanowi pierwszy poligon doświadczalny, na którym dzieci odkrywają swoje uczucia i reakcje na zdarzenia zewnętrzne. Świat uczuć należy do bardzo wrażliwych dziedzin życia człowieka, ale w szczególny sposób dotyczy to dziecka. Zachowanie rodziców może nawet w sposób nieświadomy wytlumić reakcje emocjonalne dziecka, ponieważ ta sfera życia kieruje się swoimi prawami. W zasadzie jesteśmy skazani na zranienia uczuć, a najbardziej jesteśmy ranieni przez najbliższych. Dom ma stawać się miejscem uczenia się panowania nad emocjami. Małżonkowie chrześcijańscy nie pozostali sami w swoich trudach i zranieniach serca. Korzystanie z sakramentu pojednania oraz mocy sakramentu małżeństwa pozwala na co dzień podejmować trud tego powołania. Moc sakramentu małżeństwa przejawia się w szczególnej łasce modlitwy za najbliższych (współmałżonka, dzieci). Powierzenie Jezusowi zranień i uwielbienie Boga żywego daje moc uzdrowienia. Papież Jan Paweł II w Liście do Rodzin pisze: *Nie lękajcie się żadnych zagrożeń! Boże moce są niepomierne większe od Waszych trudności! Niepomierne większa od zła, które zakorzeniło się w świecie, jest moc Sakramentu Pojednania; Ojcowie Kościoła nazywali ten sakrament „drugim Chrztem”. Niepomierne większa od zepsucia, któremu ulega świat, jest Boska moc Sakramentu Bierzmowania, który otrzymujemy po Chrzcie, i niepomierne większa jest nade wszystko moc Eucharystii*¹⁸.

Droga do czystego serca

Rodzina jest także miejscem uczenia się przyjmowania trudnych wydarzeń w swoim życiu i spoglądanie na nie przez pryzmat wiary. Są to wydarzenia prowadzące do oczyszczania serca, aby doświadczać czystego serca. Bolesne wydarzenia w życiu dziecka mają prowadzić do pustyni w jego życiu, aby spotkało się z żywym Bogiem. Pustynia w życiu chrześcijanina pozwala doświadczyć kondycji stworzenia i jego bolesnej ograniczoności. *Obyś nie powiedział w sercu: To moja siła i moc moich rąk zdobyły mi to bogactwo.* Wraz z grzechem

---

¹⁸ Jan Paweł II, *List do Rodzin*, 1994, s. 18.

pierworodnym pycha stanowi bolesne dziedzictwo człowieka i towarzyszy w jakiejś formie do śmierci.

Rodzina miejscem celebrowania pamięci

Istotną rolę w kształtowaniu osobowości dziecka stanowi kształtowanie pamięci. Pamięć stanowi istotny czynnik tożsamości człowieka. Dziecko w sposób bezpośredni swoją płcią kształtuje konfrontując je ze swoim rodzicem tej samej płci. Ojciec bowiem wprowadza chłopca w męskość, a matka swoją córkę w kobiecość. Tożsamość człowieka kształtuje się także na pamięci związanej z przodkami, ale także pamięci związanej z historią swojego narodu. Celebrowanie pamięci pozwala człowiekowi podjąć właściwie swoje zadania w teraźniejszości. Dla chrześcijanina jest to pamięć związana z wiarą w żywego Boga w historii rodziny, Kościoła lub historii już jego własnej. Na barkach rodziców spoczywa obowiązek wprowadzania dzieci w celebrowanie pamięci o swoich przodkach, historii swojego narodu oraz Boga działającego w Kościele, jednakże w szerokim znaczeniu tego słowa.

Harmonia między sercem – rozumem – wolą

Aby w człowieku zaistniała harmonia wewnętrzna potrzebuje współpracy między **sercem – rozumem – wolą**. Serce ściśle związane jest z uczuciowością człowieka. W sercu leży tajemnica osoby ludzkiej. To właśnie ono wypowiada swoje najbardziej wewnętrzne słowo. Uczuciowości nigdy nie jest za wiele, dopóki serce, wola i rozum współpracują ze sobą zgodnie z wolą Bożą. Nieporozumieniem natomiast jest, gdy serce i uczucia próbują zająć miejsce rozumu. Rozum ma do spełnienia swoje ważne zadanie, a mianowicie poznanie intelektualne i nic nie jest w stanie go w tym zastąpić. Wola odpowiedzialna jest za działanie, jednakże aby człowiek właściwie działał potrzebne mu jest poznanie rozumu i serca. Brak równowagi między sercem, rozumem i wolą prowadzi do dysharmonii, a nawet dezintegracji wewnętrznej. Gdy serce podporządkowuje sobie rozum i wolę, wówczas człowiek nie potrafi odmawiać drugiemu człowiekowi. Łatwo jest wówczas manipulować np. dziecku rodzicami. Możliwa jest również sytuacja nazwana „**brakiem serca**”. Oznacza ono degenerację centrum duszy człowieka. Człowiek bez serca, człowiek twardego serca tak długo nie jest zdolny do prawdziwej miłości, szczerego współczucia, głębokiego żalu, jak długo jego serce nie odrodzi się na nowo. Jest to człowiek, który posiada centrum prawdziwej uczuciowości, ale jest ono zdławione i sparaliżowane¹⁹.

---

¹⁹ D. von Hildebrand, *Serce*, s. 83.

Pierwszy dzień**ROZWÓJ WIARY**

Przepowiadanie Słowa Bożego ma na celu chrześcijańskie nawrócenie, to znaczy pełne i szczere przyłgnięcie do Chrystusa i do Jego Ewangelii poprzez wiarę. Nawrócenie jest darem Bożym, dziełem Trójcy: to Duch otwiera drzwi serc, aby ludzie mogli uwierzyć w Pana i wyznać Go.

Jan Paweł II, *Redemptor missio*, nr 46

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do słuchania Słowa Bożego oraz przepowiadania tegoż Słowa.

Przeto wiara rodzi się z tego co się słyszy, tym zaś co się słyszy, jest słowo Chrystusa. Rz 10, 17

B. Studium Biblii

Wiara rodzi się z przepowiadania, a każda kościelna wspólnota bierze początek i życie z osobistej odpowiedzi każdego wiernego na to przepowiadanie.

Jan Paweł II, *Redemptor missio*, nr 44

Przeczytaj Dz 8, 25-40.

I. WIDZIEĆ

1. Filip jest wrażliwy na natchnienia Boże. Jakie wezwanie usłyszał Filip w swoim wnętrzu?

.....

.....

.....

2. Dworzanin etiopski jest ministrem skarbu w swoim rządzie. Opisz postawę owego dworzanina.

.....

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Czy jesteś wrażliwy na natchnienia Boże? Czy dajesz się tak prowadzić w posłudze przepowiadania jak Filip?

.....

.....

.....

2. Drugi człowiek jest wysłańcem Bożym, ponieważ *Jeden jest Bóg i Ojciec wszystkich, który jest i działa ponad wszystkimi, przez wszystkich i we wszystkich* (Ef 4, 6). Jak przyjmujesz obecność drugiego człowieka w swoim życiu? Kiedy i w jakich sytuacjach jest znakiem obecności Bożej?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś umiał doświadczać Boga żywego w drugim człowieku?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Łk 2, 25-32.

Czy spotykacie w codzienności, w zwykłych osobach i wydarzeniach Boga żywego?

Drugi dzień**KSZTAŁTOWANIE UCZUĆ**

I jak mawiał abba Marek: „Zło zawarte w myślach podnieca serce, ale gdy (myśli) zostają rozproszone przez modlitwę i nadzieję, powodują skruszenie serca”. Jeśli zniosłeś małe słówko swego brata, gasisz mały węgielek, nim powstanie wzburzenie. Łatwo też – a nawet szybko – możesz je zgasić milczeniem, modlitwą, aktem skruchy płynącym z serca. A przeciwnie, jeśli będziesz dalej dymił, to jest podniecał i pobudzał serce, myśląc: „Czemu mi to powiedział? Mam mu co odpowiedzieć”, z samego napływu i starcia myśli krzesanych i rozgrzewających serce – rodzi się ogień gniewnego podniecenia, które jak mówi święty Bazyl, nie jest niczym innym jak tylko wzburzeniem krwi wokół serca. I tak rodzi się gniewne podniecenie, które nazywają też skorością do gniewu. Jeśli jednak chcesz, możesz je zgasić, nim przemieni się w gniew.

Doroteusz z Gazy, w: *Karmię was tym, czym sam żyję.*

Komentarze patrystyczne Ewangelii niedzielnych, Rok A, IV niedziela zwykła

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do wdzięczności za dar uczuć.

W tej właśnie chwili Jezus rozradował się w Duchu Świętym.

Łk 10, 21

B. Studium Biblii

Przeczytaj Łk 19, 1-10.

I. WIDZIEĆ

1. Zacheusz jest zwierzchnikiem celników, żyjącym dostatnio. Opisz uczucia kierujące Zacheuszem w spotkaniu z Jezusem.

.....

.....

.....

2. Jezus jest tym, który przyszedł szukać i zbawić to, co zginęło. Jakie uczucia kierują Jezusem w spotkaniu z Zacheuszem?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. W naszym życiu wewnętrznym również możemy być celnikami przez swoją mentalność (mentalność celnika), tzn. być poborcą długów za swoje krzywdy. Czy przebaczyłeś swoim dłużnikom, krzywdzicielom? Jakie uczucia dominują w twoim życiu (radości, wdzięczności, pozytywnego postrzegania rzeczywistości czy raczej smutku, pretensji, rozgoryczenia)?

.....

.....

.....

2. To co w jakiś sposób uratowało Zacheusza to pragnienie, aby koniecznie zobaczyć Jezusa. Owo pragnienie kierowało jego działaniem. Jakie są twoje pragnienia i ku czemu one zmierzają? Jakie rodzą uczucia?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś zwracał uwagę na swoje uczucia i kierował je w stronę Jezusa?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Łk 10, 17-20.

Czy waszej posłudze towarzyszy radość siedemdziesięciu dwóch uczniów?

Trzeci dzień**FORMOWANIE CZYSTEGO SERCA**

„Błogosławieni czystego serca (to jest ludzie, którzy mają czyste serce), albowiem oni Boga oglądać będą”. To jest kres naszej miłości: kres, którym jest doskonałość a nie zniszczenie. Koniec będzie z pokarmem, koniec z odzieniem... I tamto się skończy, i to. Lecz kres jeden należy do spożywania, a drugi do doprowadzenia do końca. Cokolwiek czynimy, czegokolwiek dobrze pragniemy, zmierza do oglądania Boga, więcej niczego nie żądamy. Albowiem czego może żądać ten, w którym jest Bóg? Albo cóż mu będzie wystarczało, jeśli Bóg mu nie wystarcza?

Św. Augustyn, w: *Karmię was tym, czym sam żyję.*

Komentarze patrystyczne Ewangelii niedzielnych, Rok A, IV niedziela zwykła

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do zaakceptowania pustyni jako drogi do czystego serca.

Stwórz, o Boże, we mnie serce czyste i odnow w mojej piersi ducha niezwycięzonego!

Ps 51, 12

B. Studium Biblii

Przeczytaj Pwt 8, 1-6. 10-18.

I. WIDZIEĆ

1. Droga pustyni jest drogą do czystego serca. Jest to droga poznania kondycji stworzenia z jego słabościami i mocnymi stronami. Jak Pan Bóg traktuje pustynię w życiu Narodu Wybranego?

.....

.....

.....

2. Opisz działanie Boga na pustyni wobec swojego ludu.

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Droga pustyni jest drogą oczyszczenia. Jak traktujesz w swoim życiu wszystkie trudne i bolesne sytuacje? Czy pogłębiają w tobie relację z Jezusem Chrystusem?

.....

.....

.....

2. *Obyś nie powiedział w sercu: To moja siła i moc moich rąk zdobyły mi to bogactwo.* Wraz z grzechem pierworodnym pycha stanowi bolesne dziedzictwo człowieka i towarzyszy w jakiejś formie do śmierci. Wymień w swoim życiu sytuacje rodzące się z pychy. Co z nimi robisz?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś zaakceptował plan wychowawczy Boga żywego?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się J 21, 15-19.

Piotr w chwili otrzymania władzy pasterskiej jest po czasie oczyszczenia. Poznał swoje granice. Czy potraficie nazwać swój etap rozwojowy związany z czystym sercem?

Pamięć Kościoła używając terminu technicznego, trzeba powiedzieć, że utożsamia się z Tradycją. To słowo mówi o czynnej funkcji pamiętania i przekazywania. [...] Jest to zadanie, w którym Kościół jest stale wspierany przez Ducha Świętego. W momencie rozstania Chrystus mówi do Apostołów o Duchu Świętym: „On was wszystkiego nauczy i przypomni wam wszystko, co Ja wam powiedziałem” (J 14, 26). Kiedy więc Kościół sprawuje Eucharystię, będącą „pamiątką” Pana, czyni to w mocy Ducha Świętego, który z dnia na dzień budzi i ukierunkowuje jego pamięć. Temu wspaniałemu, a zarazem tajemniczemu dziełu Ducha, przekazywanemu z pokolenia na pokolenie, Kościół zawdzięcza swoją istotną tożsamość. A trwa to już dwa tysiące lat.

Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, nr 24

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do żywej pamięci przez celebrowanie głębokich relacji z Jezusem.

Czym jest człowiek, że o nim pamiętasz?

Ps 8, 5

B. Studium Biblii

„Czym jest człowiek, że o nim pamiętasz?” (Ps 8, 5) – pyta Psalmista. Modlitwa jest tym miejscem, w którym najprościej objawia się stwórcza i Ojcowska pamięć Boga o człowieku. Nie tylko i nie tyle – pamięć człowieka o Bogu, ale przede wszystkim – PAMIĘĆ BOGA. Dzięki temu, też modlitwa wspólnoty rodzinnej może się stawać miejscem wspólnej pamięci i wzajemnej pamięci: rodzina wszakże jest wspólnotą pokoleń.

Jan Paweł II, *List do rodzin*, 1994, nr 10

Przeczytaj J 14, 25-31.

I. WIDZIEĆ

1. Kto jest źródłem pamięci dla chrześcijanina?

.....

.....

.....

.....

2. Pamiętaniu towarzyszy także pokój wewnętrzny. Jakie znaczenie ma pokój, który przynosi Jezus?

.....

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Człowiek bez pamięci traci swoją tożsamość, nie wie kim jest. Czy wiesz kim jesteś, jaka jest twoja tożsamość?

.....

.....

2. Człowiek, który nie wie kim jest, pełen jest sprzeczności i niepokoju. Czy jesteś człowiekiem pokoju i harmonii? Dlaczego?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu i myśleniu, abyś wiedział kim tak na prawdę jesteś?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się J 16, 5-15.

Czy pamiętacie kim jesteście? Gdzie jest źródło waszej pamięci?

Walka z demonem, gdzie można dostrzec twarz Archaniola Michała, jest aktualna także i dzisiaj, ponieważ demon jest zawsze żywy i działa w świecie. W istocie zło, jakie na nim panuje, zamęt w społeczeństwie, brak harmonii w człowieku, rozdarcie wewnętrzne, którego nieustannie doświadczają, nie są jedynie konsekwencją grzechu pierwotnego, lecz także efektem niszczącego i podstępного działania szatana, tego burzyciela równowagi moralnej, którego św. Paweł nie waha się nazwać „panem tego świata”, ponieważ objawia się on jako przebiegły uwodziciel potrafiący wnikać w nasze działanie, aby wprowadzić do nich taki zamęt, że z pozoru wydają się być zgodne z naszymi pierwotnymi zamierzeniami. Oto dlaczego Apostoł ostrzega chrześcijan przed atakami demona i jego niezliczonych popleczników, kiedy nakłania mieszkańców Efezu: „Obłeczcie pełną zbroję Bożą, byście mogli się ostać wobec podstępnych zakusów diabła. Nie toczymy bowiem walki przeciw krwi i ciału, lecz przeciw Zwierzchnościom, przeciw Władzom, przeciw rządcom świata tych ciemności, przeciw pierwiastkom duchowym zła na wyżynach niebieskich”.

Jan Paweł II, *O aniołach i szatanie*, s. 43

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do walki i obrony tak jak młodego Dawida.

Bądźcie trzeźwi! Czuwajcie! Przeciwnik wasz, diabeł, jak lew ryczący krąży szukając kogo pożreć. Mocni w wierze przeciwstawcie się jemu! 1 P 5, 8-9a

B. Studium Biblii

Przeczytaj 1 Sm 17, 4-11. 23-26. 32-54.

I. WIDZIEĆ

1. Dawid jest młodym, odważnym chłopcem, ale przewaga Goliata jest oczywista. Z jaką wiarą i mocą przystępuje do walki Dawid?

.....

.....

.....

.....

2. Scharakteryzuj postawę Goliata.

.....

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Naiwność Dawida wydawałaby się oczywista z ludzkiego punktu widzenia. Walka człowieka z szatanem ma również podobny wydźwięk. Dawid idzie walczyć w imię Pana Zastępów i zwycięża. W jakie imię i czyją mocą walczysz w swoim życiu?

.....

.....

.....

2. Dawid zwyciężył Goliata najzwyczajszą procą, której używał w życiu codziennym jako pasterz. Co stanowi twój codzienny ekwipunek do walki w życiu?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś walczył w imieniu i mocą Pana Zastępów?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się 1 Sm 19, 8-10.

Dawid wyruszał na wojnę i ćwiczył się w używaniu zbroi potrzebnej do walki. Czy ćwiczyć się w walce z przeciwnikiem człowieka – diabłem?

Szósty dzień HARMONIA W WYCHOWANIU SERCE – WOLA – ROZUM

Nie ma więc powodu do jakiegokolwiek rywalizacji między rozumem a wiarą: rzeczywistości te wzajemnie się przenikają, każda zaś ma własną przestrzeń, w której się realizuje.

Jan Paweł II, *Fides et ratio*, nr 17

A. Modlitwa

Przyzywaj Ducha Świętego, aby prowadził cię w twoim rozwoju do harmonii między sercem, wolą, a rozumem.

Proście, a będzie wam dane; szukajcie, a znajdziecie; kołaczcie a otworzą wam.

Mt 7, 7

B. Studium Biblii

Błogosławieństwa nie mówią bezpośrednio o konkretnych normach postępowania, raczej o życiowych postawach i o wewnętrznym usposobieniu. [...] W swojej pierwotnej głębi są one swoistym autoportretem Chrystusa i właśnie dlatego stanowią zaproszenie do naśladowania Go i do komunii życia z Nim.

Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 16

Przeczytaj Mt 5, 3-11.

I. WIDZIEĆ

1. Błogosławieństwa z kazania na górze ukazują pewną harmonię wewnętrzną człowieka. Co stanowi istotę tej harmonii? Zobacz także Ps 131.

.....

.....

.....

2. Błogosławieni oznacza szczęśliwi. Z czym jest związane szczęście w 8 błogosławieństwach?

.....

.....

.....

II. OSĄDZIĆ

1. Człowiek żyje w harmonii kiedy wrażliwy jest na swoje serce, działa i myśli zgodnie ze swoim wnętrzem. Czy jesteś wrażliwy na głos swojego serca i działasz w harmonii ze swoim sercem?

.....

.....

.....

2. Szczęścia można doświadczyć tylko sercem. Czy jesteś szczęśliwy? Dlaczego?

.....

.....

.....

III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu i życiu, abyś był człowiekiem żyjącym w harmonii między sercem, wolą i rozumem?

.....

.....

.....

C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się Ps 131.

Czy towarzyszy waszemu życiu małżeńskiemu owa harmonia serca z Ps 131?

